

Seachtain na Matamaitice

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuirisc faoi Sheachtain na Matamaitice. An dtuigeann tú na focail seo a bheidh sa tuairisc? Ceangail na focail Ghaeilge leis na focail Bhéarla.

- | | |
|---------------------------|--------------------------|
| 1. focussed on | a. céatadáin |
| 2. event | b. spéis a mhúscailt |
| 3. nearly | c. cláraithe |
| 4. registered | d. nach mór |
| 5. decimals | e. leathchéad institiúid |
| 6. percentages | f. ...a chomóradh |
| 7. to nurture interest... | g. dírithe ar |
| 8. to raise interest... | h. ...a cheiliúradh |
| 9. to celebrate... | i. deachúlacha |
| 10. to commemorate... | j. ag comhoibriú |
| 11. working together | k. spéis a chothú |
| 12. 50 institutions | l. imeacht |

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Ceist 2

A. Anois, féach ar an tuairisc agus ceangail an t-eolas ceart leis na huimhreacha cuí.

1. 8	a. An líon daoine atá ag glacadh páirte sna himeachtaí.
2. 150,000	b. Líon na ndaltaí atá cláraithe cheana féin.
3. 200	c. Na hinstitiúidí atá ag obair le chéile.
4. 90,000	d. An méid seachtainí dá leithéid a bhí ar siúl go dtí seo, i mbliana san áireamh.
5. 50	e. An líon áiteanna a bhfuil na himeachtaí ar siúl.

B. Féach ar an tuairisc arís agus breac síos cad a dhéanann na daoine seo, agus píosa amháin eolais fúthu.

Jacintha Ní Bhriain

Sir William Rowen Hamilton

An Dr. Fiachre Ó Cairbre

VIFAX 15 Deireadh Fómhair 2013
Bunleibhéal

Ceist 3 Féach ar na focail bhaininsneacha seo thíos a bhí sa mhír. An féidir leat iad a chur sna bearnaí cearta sa bhosca?

Seachtain	Spéis	Aidhm
Matamaitic	Áit	Íomhá
Tír	Canáil	Institiúid
Páirt	Siúlóid	Eagraíocht
Scoil	Céadaoin	Suim
Cathair	Príomhchúis	Bliain

Na deirí	Samplaí	Samplaí eile
-eog / -óg	bileog seamróg	
-lann	otharlann	
Dhá shiolla + -íocht / -aíocht	litríocht dornálaíocht	
Dhá shiolla + -eacht / -acht	gluaiseacht iarracht	
Focail a chríochnaíonn le consan caol	sráid céim tiomáint cúirt	

1. Cad é an grúpa is mó?
2. An bhfuil aon fhocal nach dtéann isteach sna boscaí?

Ceist 4 ‘150,000 duine’

Líon na bearnaí sa bhosca thíos chun na rialacha a bhaineann le rudaí a chomhaireamh sa Ghaeilge a léiriú.

	1	2-6	7-10	20, 30, 40...
Consan	carr amháin	dhá charr	ocht gcarr	fiche carr
Guta	úll amháin	sé úll	naoi n-úll	caoga úll
Consan	bád amháin			
Guta	oráiste amháin			

Ceist 5 'bliain'

Agus, cad faoi na heisceachtaí coitianta seo?

	1	2	3-6	7-10	20, 30, 40
Bliain			trí bliana		
Ceann		dhá cheann		deich gcinn	

Ceist 6 Déan féin agus an duine in aice leat liosta de na huairanta a úsáidtear an Mhatamaitic sa saol laethúil.

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Tá an cheist seo le déanamh sula seinntear an tuairisc.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
g	l	d	c	i	a	k	b	h	f	j	e

Ceist 2

A

1	2	3	4	5
d	a	e	b	c

B (Féach an script)

Jacinta Ní Bhriain = múinteoir

Sir William Rowen Hamilton = matamaiticeoir

An Dr. Fiachre Ó Cairbre = duine ón lucht eagraithe

Ceist 3

Na deirí	Samplaí	Sampla eile
-eog / -óg	bileog seamróg	fuinneog bábóg
-lann	otharlann bialann	dánlann leabharlann
Dhá shiolla + -íocht / -aíocht	litríocht dornálaíocht	eagraíocht filíocht
Dhá shiolla + -eacht / -acht	gluaiseacht iarracht	siopadóireacht tábhacht
Focail a chríochnaíonn le consan caol	sráid céim tiomáint cúirt	Seachtain, spéis, aidhm, matamaitic, áit, tír, canáil, institiúid, páirt, siúlóid, scoil, Céadaoin, suim, cathair, príomhchúis, bliain

1. Is é an grúpa a chríochnaíonn le consan caol an grúpa is mó.
2. Íomhá: Is focal baininscneach é ach ní bhaineann sé le haon cheann de na patrúin choitianta thuas mar go gcríochnaíonn sé ar ghuta. Is féidir le focail a chríochnaíonn ar ghuta a bheith firinscneach nó baininscneach, agus bíonn sé deacair a bheith cinnte fúthu gan an foclóir a cheadú.

Pléigh aon samplaí eile atá ag an rang.

VIFAX 15 Deireadh Fómhair 2013
Bunleibhéal

Ceist 4

	1	2-6	7-10	20, 30, 40...
Consan	carr amháin	dhá charr	ocht gcarr	fiche carr
Guta	úll amháin	sé úll	naoi n-úll	caoga úll
Consan	bád amháin	cúig bhád	ocht mbád	seasca bád
Guta	oráiste amháin	trí oráiste	seacht n-oráiste	ochtó oráiste

Ceist 5

	1	2	3-6	7-10	20, 30, 40...
Bliain	bliain amháin	dhá bhliain	trí bliana	ocht mbliana	tríocha bliain
Ceann	ceann amháin	dhá cheann	cúig cinn	deich gcinn	daichead ceann

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceistanna a phlé leis an rang iomlán.

Eimear Ní Chonaola

Tá seachtain na Matamaitice 2013 ar siúl faoi láthair i mbeagnach 200 láthair ar fud na tíre. Seo é an t-ochtú bliain seachtain a bheith dírithe ar an Matamaitic amháin.

Barraí Mescall

Beidh breis is 150 míle duine ag glacadh páirte i mbreis is 200 imeacht le linn sheachtain na Matamaitice 2013, atá ar siúl faoi láthair. Cheana féin tá nach mór 90 míle dalta scoile cláraithe d'imeachtaí éagsúla. Scoil amháin atá ag baint suilt as ná Scoil Mhuire gan Smál na gCailíní ar an nGlaisín i gCathair Chorcaí

Jacintha Ní Bhriain, múinteoir

Beidh muid ag caint faoi, arís, deachúlacha, céatadán, déanfaidh muid suirbhéanna agus rudaí mar sin. So, rudaí praiticiúla. Agus, tá muid ag caint arís faoi spéis a chothú agus a mhúscailt, agus ag taispeáint do na páistí...tá Matamaitic timpeall na háite, *not* istigh sa rang, ní hamháin istigh sa rang...tá sí timpeall na háite.

Barraí Mescall

Agus ar an gCanáil Ríoga i rith na seachtaine beidh an Matamaiticeoir Sir William Rowen Hamilton á cheiliúradh.

An Dr. Fiachre Ó Cairbre

Beidh siúlóid ar siúl agus againn an Chéadaoin seo chugainn chun comóradh a dhéanamh ar Hamilton. Agus, is é an t-ochtú bliain le seachtain Matamaitice, agus an phríomhchúis ná chun suim a spreagadh i measc an phobail agus na ndaltaí¹ go speisialta.

Barraí Mescall

Is í an aidhm atá ag Seachtain na Matamaitice 2013 ná chun íomhá dhearfach² a thabhairt do chúrsaí matamaitice Thuaidh agus Theas. Lena linn, beidh comhoibriú idir leathchéad institiúid, grúpa agus eagraíocht chun suim an phobail a mhúscailt san ábhar, go háirithe i measc daltaí scoile. Is é seo an t-ochtú bliain do sheachtain na Matamaitice agus tá an lucht eagraithe sásta go maith léi go dtí seo. Leanfaidh sí ar aghaidh go dtí deireadh na seachtaine. Ach más suim leatsa imeacht ar bith a eagrú ar fud na tíre ní gá ach teagmháil a dhéanamh le www.mathsweek.ie.

Barraí Mescall, Nuacht TG4, Corcaigh.